

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Place SIMONFFY-ház a város-
bányával szemben

HIRDETMEYER.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részéről
minden közlemények ide intézendők

Bérmegtelen levelek csak ismert kézektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Flózetési ár:

Helyben készülő minden egy példára postán	
Külföldre	
Egész évre	10 ft —
Félévre	5 ft —
Negyedévre	3 ft —
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábozattal egyszeri beiktatásért 5 kr
Helyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyitólár 4 hasábozattal 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Hétfő, szept. 29.

190. szám.

Az új országgyűlés.

— szept. 29.

Az 1884/7-iki országgyűlés ünnepélyes megnyitása a hó 29-én ma volt. Olyan nagy királyi nyitotta meg trónbeszéddel a budai királyi laktrótermében. Körülte ott voltak az ország főpapjai, zaslós urai, miniszterei, főrendei és képviselői. Minden, mi Magyarország külön önálló állami-ágit reprezentálja.

Ez új országgyűlés úgy előzményeit, mint földe it tekintve, bizonyára nyomot hagy maga után a történelemben. Előzményei között ott vannak a társadalmi és faji izgatások, mik a választásoknál a pártizgalmaikkal perosulva, ritkák s elmondhatjuk, hogy szokatlan szenvedélyességgel ruházták fel a választásokat. Az ellenzéki pártok előtt csak egy cél volt: a kormány megbuktatása. E cél érdekében radikális következték a klerikális-konzervatívval. A konzervatív habarékparti biztos támaszt talált a 48-as függetlenségben s a zászlók sok helyen úgy összezavarodtak, hogy az elvi következetesség végkép eltévedt alattuk.

Még hagyján e sokszínű szövetség, ha a harcban mindig kifogástalan fegyvereket használnak. De a rágalom és gyanúsítás sohasem merítették annyira ki az ellenzék által, mint e választás alatt. Ha a külföld mind készpénznek venné az ellenzéki lapok állításait s vezeregységünket és állapotainkat azok szerint ítélné meg: az ellenzék által el volna jászva joga, hogy hazája érdekében az idegenekkel szemben fölépjen.

Mégis mindig azt a vádat halottuk, hogy a szabadelvűpárt veszteget, terrorizál és hivatalos befolyásokkal korteskedik. Meglátjuk: hány ily eset tudnak behoztatni a petíciókban. A szabadelvűpártnak épen az volt a legnagyobb hibája, hogy nem tudott elég erélyt kifejteni. S a hol erre megletek volna a feltételek: nem ért rá, mert elég dolgot

adott az ellenzék visszaéléseinek ellensúlyozása.

Nem rekriminációkból hozzuk fel most ezeket, mert a világért se akarunk alvó szenvedélyeket ébresztgteni. Hanem csak hogy annál jobban markirozzuk azon körülmény jelentőségét, hogy a szabadelvű párt mindezek mellett még is nagy többséggel meggy az új országgyűlés elé. Megkezdtek a kormány ellen a harcot és korteskedést már a mult országgyűlés végső napjaiban. A felsőházi viták és szavazatok a házassági törvényjavaslat fölött: az ellenzéki sajtó akkori magatartása mind a választási campagne nyitányául tekinthető. A képviselőház szélső ellenzéké már akkor kezelt fogott a klerikálisokkal, konzervatívokkal és ultramontanókkal. S tulajdonképen támogatta a közvéleményben azon indigénákat, kiknek szereplését maga is kifogásolta.

Az új országgyűlés azonban ez előzmények után is arról tesz tanúbizonyságot, hogy az ország tulnyomó nagyrésze ma is a Tisza Kálmán politikáját pártolja és támogatja.

S valóban, ki másét is pártolhatná ez idő szerint? Egy tekintet ellenzéki pártviszonyainkra, melyek közt ez új országgyűlés megnyílik, fölsőlegessé tesz minden feleletet. Parlamenti szókimondás szerint, legközelebb állana a kormányhoz a középpárt. De hát minő állapotban van a mi mérsekelte ellenzékünk? Tekintélyét és nevét használta egy konzervatív államférfiunk s kaczerkodott ennek zászlója alatt a néppel oly mértékben, hogy a szélső ellenzék féltékenykedni kezdett. A párt vezetői egy csepp egyetértésben sincsenek a fölvelek fölött. Maguk se tudják, hogy mit akarnak. Valóságos soronlessé reájuk nézve, hogy a kormányzati föladatak közeli eséyei által fenyegetve nincsenek.

A függetlenségi pártban már rég

lappang az egyetlenség. Nem is csoda, mikor két vezérferfia: Irányi és Madarász még ma is a párt programja és elnevezése fölött vitakoznak, mikkel 1868. óta még nem tudtak tisztába jöni. Ujabbon pedig egy rozúk hajlandó volna a kormányzás jelenlegi föltételeit és eszközeit, így nevezetesen a delegatio intézményét is elfogadni, míg a radikálisabb rész ragaszkodik negatívójához. Ugy hogy még az országgyűlés eljén a pártok szokasos tömörülése alkalmával, itt szakdásnak nézhetünk eléje. Nos, ki bizná nyugodtan ily pártra is az ország kormányzását?

A pártonkivüliekről és antiszemitákról nem is beszélhetünk ott, hol kormányképességről van szó. Előbbiek bizonyára már a felirati s költségvetési viták pártjegyezésitő momentumai alatt határozók magatartásuk fölött erre vagy arra: legföbben előreláthatólag a szabadelvű párt felé. Utóbbiak pedig, kik különben egyéb kérdésekben egyik vagy másik párthoz tartoznak, mint külön antiszemitapárt csakis nevétség tárgyai esznek, mert nem tesztük föl parlamentünkről, hogy csak annyi tért is engedjen nekik, melyen Magyarországot kompromittálhassák.

Ily előzmények és pártviszonyok között nyílik meg a reformok országgyűlése. Így nevezte az ellenzék — gnyóbból. De az lesz ez a valóságban is. Már a mennyiben a kormány és párta akaratán áll.

Abban egyetértünk mindnyájan, hogy nevezetes föladatak vannak ez országgyűlésre. A n. varadi, diószent-mártoni és szegedi beszédek nagy körvonalokban vázolták is ezeket. Megemlítették az államélet és kormányzás minden ágát, kiemeve néhány nevezesebb kérdést, melyek épen akkor a sajtót és közvéleményt kiválóan foglalkoztatták. Igazságügyünkben, k igazgatásunkban egyaránt sok alkotás és javítás vár reánk. Ezeket

kivül ott a felsőház reformja, a házassági jog szabályozása, a társadalmi és faji izgatások korlátozása, s egy életbevágó közgazdasági ügy: a lejárandó vám és kereskedelmi szerződés további elintézése.

Joggal nevezhetjük hát komolyan is ez országgyűlést a reformok országgyűlésének. S hogy ne csak neve legyen meg, de valósággal reformáljon is: erre nézve a kormány részben már eddig megtett, részben ezután megtesz minden előkészületet. De az országgyűléstermékeny munkálkodása sok tekintetben az ellenzéki pártok parlamenti szereplésétől is függ. Mert ha ezek, mint eddig nem egyszer, jövőre is igénybe veszik a szalmacséplés nemes mesterségét: s a szenzációs jelenetek hajhászását: csak újabb támpontokat adnak a kormánynak a szintén fölmerülő parlamenti reform. keresztültvitelére, mert ad oculus fogják demonstrálni, hogy országgyűléseink jelen rövid tartama, főleg ilyen ellenzéki szereplés mellett, az ország érdekeinek és céljainak nem felelhet meg.

Kivánjuk, hogy a ma megnyitott új országgyűlés feleljen meg várakozásainknak.

A függetlenségi párt köréből. A függetlenségi párt körének legutóbbi értekezletén viharos jelenetek fordultak elő, a melyek Madarász elnököt arra indították, hogy az elnöki tisztet azonnal letegyje. Az okot Hoitsy Pál következő indítványja szolgáltatta: 1. A párt a jövőben a „negyvennyolcos függetlenségi párt” nevet viselje. 2. A párt programja revisio alá vessék és részleteiben pontosan praecisiroztassék — Az indítvány első része arra irányul, hogy a függetlenségi párt egyesüljön az Irányi-fractionsal s mindazonáltal, a kik a legutóbbi választásoknál mint negyvennyolcosok választották meg. Az indítvány második részének ezjaja mindazokat távol tartani a párttól, a kik mint függetlenségi pártiak választották meg, de fontos elvi kérdésekben, minő pl. a jogegysélesség kérdése, nem értenek egyet a párttal. Ez által főleg azon veszedelemnek akarják elejét venni,

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az első ülés.

Az országgyűlés mindkét háza szombaton tartotta első ülését, a képviselőház délelőtt 10 órakor, a főrendiház pont délben. Az alsóház ülése iránt a képviselők részéről föltötte élénken nyilvánult az érdeklődés, a folyosók már jóval a megnyitás előtt tele voltak, s szelíten folyt az ismerkedés az új emberekkel, a viszontlátás üdvözlözte a régi tagok közt. Ez alatt a teremben, a mely kitatarozva van ugyan, de az elnöki emelvény megújított függönyein kívül egyéb változást alig tüntet föl — mely nyugalon honolt időnkint bepillantott egy-egy képviselő; hogy megbizonyosodjék, rendben van-e helye, a kiűn uralkodó zsongó zajból pedig olykor élesen kivált az öreg Csanády hangja. Főlegyháza fúrge képviselője jelent meg elsőnek a házban s elfoglalva a folyosó bejáratát collegiális szívéllyességgel üdvözölt minden képviselőt, tekintet nélkül korra, pártállásra. Komolyan mérte a folyosó hosszát Irányi Dániel, a ki ma elpanaszlandó volt ismét a régi „serelmet.” Kevéssel 10 óra előtt megépésült a terem, a karzat is megnyílt de néző ezuttal kevés akadt. A terem, az ünnepélyes tekintetben megjelent képviselők mozgó, lármás tömegével felette érdekes látványt nyújtott. Egy-egy nevezetesség bevonulása alig volt észrevehető a sokaságban. A miniszterek közül Tisza Kálmán jelent meg elsőző.

Kevéssel utánna bejöttek a többi miniszterek s megépésült a jobboldal — A ház régi látogatójának mindjárt szemébe ütött, nemcsak azoknak nagy száma, a kikkel most először találkozott a házban, hanem azok hiánya is, a kinek nem kedvezett a választás esélye. A baloldalon a szem önkén-

telen is kereste Helfy Ignócot, a kinek szorgalmasabb tagja alig volt a háznak, hiányának Eötvös Károly, Komjáthy Béla, Németh Albert. A vezérferfiak közt Irányi mellett csak Madarász József vált ki a függetlenségi padosorokból. Az antisemiták tünette csoportban jöttek Istóczy vezetésével; mintegy haten voltak s kezdetben egy sorban helyezkedtek el, de később szétoszlottak, jól közel egymáshoz. A mérsekelte ellenzék meglehetősen számban jelent meg, a vezér Apponyi Albert gróf volt, Szilágyi Dezso nem jött el az ülésre, Somssich Pál visszavonult, — Bittó István pedig kibukott.

A mérsekelte ellenzék sorában helyezkedett el Horánszky mögött Pulszky Ferenc is. Az ő jellemzéses alkja magára vonta a figyelmet s sokan siettek parlamentarismunk veterán bajnokának üdvözlésére. Vele együtt a háznak két másik tagja is bevonult: Lipthay Béla b. és Beöthy Ákos. Mosolygó arccalült helyére Békes Gyula érdemes képviselője Gündöcs Benedek, a kit beléptekor a derűltég moraja üdvözölt.

A jobb oldal imponzas tömegben dominálta a házat. Számos kitűnőség foglalt helyet a padosorokban. Mindjárt az első ülésen megjelent Horvát Boldizsár; a kinek közlében ültek egymás mellett Falk Miksa és Jókai Mór. Ott volt Széchenyi Pál gr. miniszter mögött Széll Kálmán is. Az első padosorban Tisza Lajos gróf alakja vonta magára a figyelmet, jobb oldalt Korizmic László, — valamivel hátrább Csernátóny Lajos.

Közel tíz perozig tartott az elhelyezkedés, míg végre fölállhatott Visontai Kovách László, s fölolvassa a házszabályok első cikkét, Boér Antalt hozta javaslatba a korelnökségre. Negyedizben viseli már Boér e tisztet s ismételt éljenzés zuggott fel, midőn a díszes agg fölemelkedett helyéről s

ruganyos léptekkel fölhaladt az emelvényre. Következett ezután a korjegyzők kijelölése. A korelnök előbb e nevetek olvasta: Földváry Miklós, Kiss Pál, gróf Karásonyi Aladár, Györfy Gyula, Hertelendy Ferencz, Andrássy Tivadár gróf. A fölhevítottak azonban nem mind voltak jelen s többszörös fölkiáltások után végre így alakult meg a jegyzők bureauja: Münnich Aurél, Török Zoltán, Lónyay Sándor, Földváry Miklós szabadelvű pártiak, Györfy Gyula szélsőbal és Rácó Géza antisemita. Istóczy ismételten ajánl-gatta elvtársát Komlóssy Ferenczet, de Török Zoltán ajánlásával megelégtértek. Így azután nyugodtan és szabályszerűen lefolyt az ülés. A miniszterelnök fölírta és a fogadattas szertartásának fölolvása után Irányi elmondta beszédét, melyet figyelemmel hallgattak végig; a miniszterelnök röviden válaszolt s e két beszéd már annyira beleillett az első ülés tárgysorozatába, mint az első két okmány fölolvása.

Hangulata a háznak mindennek fölött barátságos volt. A pártok nézegették ugyan egymasmak azt a bizonyos „farkasszemét,” de nem annyira ellenségessé indulattal, mint inkább a kíváncsiság fűrkészésével. A szabadelvű párt, mindig, hatalmas, tömör oszlopban foglalta el a ház jobb helyét, s nyugodtan, bizonyos megállapodottsággal ült. Csak az új képviselőkön látszott meg itt is, hogy újak. Az új képviselők egyáltalán kötéle módon árulták el azt, a mit leginkább igyekeztek elreplezni, hogy t. i. újak. Egyik részük olyan nagyon esőndessen, meghuzódva ült meg jó fönt szerényen választott helyén, hogy e nagy esőndességgel vonta magára a figyelmet; másika meg épen a nagy fesztelenséggel árulta el magát: azzal, hogy járt-kelt, szólt itt is, — ott is, de mindenütt izgatott volt, s meglátszott rajta annak a tudása, hogy őt most nézik. A mint hogy nézték is az új képviselőket nagyon, mert ő ál-

taluk nyert a ház oly ifjonti vonást, hogy a mire alig volt gyakori példa, akadt például korjegyzőnek husz képviselő is.

A ház első ülése eszerint a megszokott formák közt végződött. Az ülés végeztével a képviselők élénk discussióban tödültek kifelé. A házból kijövő csoportokat kíváncsi ember-tömeg várta, a mely találgatta az egyes személyeket. Földváryal később a hónapok óta megszokott esőnd uralkodott a Sandor-utczában, melyet déltájban a fölvonuló főrendek fogatainak robogása tett ismét zajossá.

A museum díszterme ma csak kevéssel volt élénkébb, mint rendszeren lenni szokott a főrendek ülésezési alkalmával. A született főrendek közül nagyon sokan hiányoztak, elenben csaknem teljes számban ott voltak a zaslós urak, köztük a horvát bán A püspöki kar is gyöngyben volt képviselve; a bibornokok távol maradtak. A főispánok csoportja előtt Andrássy Gyula gróf foglalt helyet. Feltűnt báró Vay Miklós koronaörnek az ülések s szorgalmas látogatójának távolléte. Az érdemes four lett volna a korelnök, ha megjelenik, így Zichy Ferencz gróf in dítványa folytán Szögyény-Marich László lépett az elnöki emelvényre, a melyről a lefolyt sessióban oly viharos tárgyalásokat vezetett. Az agg tárnokmester rövid köszönő szavai után formaszzerűen lefolyt az ülés esőndesen, programszerűen, a mint az ily aristocrata testületben szokás. Únak tekinthető egyedül a terem karzatainak előnyös atalakulása a melynek középső korlátait, a melyek a padosorokat fölükbe osztottak be, eltávolították s így az oszlopok csarnok szabadabb tért és nyajasabb jellegét nyert. A főrendiház organisatiója, daczára, hogy régibb gyorsabban működik mint az alsóházé; itt az alakulás már ma megtörtént. A hétfői ülésen pedig meg fogjuk tudni, hogy ki lesz a főrendiház elnöke.

hog az antisemiták szövetkezése jöjjön létre, a mire a pártnak a választások folytán történt megfogására való tekintettel nemely tagban meg van a hajlandóság. Hoitsy indítványa valóságos vihart idézett elő. Először Madarász szólalt fel s kijelenté, hogy őt mint „függetlenségi pártit” választották meg, ehhez sem hozza tenni, sem ettől elvenni nem enged semmit. — Herman Ottó az indítvány második részét támadta meg. Nem tartja megengedhetőnek, hogy a klubban a program-változtatás még csak vita alá is jöbessen. — Hoitsy kijelenti, hogy program-változtatásról szó sincs, hanem inkább fennálló program szabatosabb körülírásáról. — Graf József egyszerű napirendreterést indítványoz. — Petrich ajánlja, hogy a kérdés megvitatása halasztassék a párt megalkulása után időre. — Mocsary Lajos elnevezé az elhalasztást, meg ha ez kimondatnék, Hoitsy indítványa egyszerűen tárgyalanná válnék. Eppen a végleges megalakulás előtt kell tudnia a pártnak, mily alapon foglal állást. Első sorban tudni kell, vajjon a párt oly szervezetet nyerne, a mely a közjogi ellenzék összes árnálatainak egyesülését a klubban lehetővé teszi. Erre Madarász kijelenti, hogy ő Hoitsy indítványaiban program-változtatást lát, ily körülmények közt még csak ideiglenesen sem hajlandó a gyűléseket vezetni. Ezzel elhagyta az elnöki széket s kérte Farkas Dánielt az elnökség átvételére. Farkas azonban kijelenté, hogy egy véleményen van Madarászsal nem hajlandó elnökösködni. — Barla József legmélyebb sajnálkozását fejezi ki a fölött, hogy mindjárt a párt első összejövetelekor ily mély ellentétek kerülnek felszínre, indítványozza, hogy az érdemleges határozat Hoitsy indítványa fölött halasztassék el.

Megjegyzendő, hogy a fenti közlemény a bécsi „N. Fr. Presse” táviratai között jelent meg, hogy a függetlenségi párt lapjában az értekezlet tárgyjáról említés sem volt tve.

Utaink.

(—o—) „Fölemelé Kádár szeméit az égre, hogy az ő szenvedései mulnának el végre!” Így emeljük mi föl a mi szeméinket egészen a magas kormányig, és a magas kormányhoz tartoznak? Hogy a falusi előjáróság nem számítja saját gondolj közét az azzal bizonyítja, hogy nem gondol vele; a szolgabíró, az alispán, sat. mind azzal bizonyítják. Eddig csak, míg a szolgabíró urak lovai a kátyukban beledőltek, volt a falusi embernek támogatója, már t. i. az Ur Isten, de mióta a szolgabírói hivatalok központosítva vannak s a szolgabírók csak is akkor mennek a falura, mikor hagyatékot tárgyalnak, azóta nem segíthet rajtuk még az Isten se!

Borzalom és remegéssel várjuk már azt a dicső időt, mely minden falusi embert rabbatészen, s azok vannak kizárva a közös szabadság áldásából, kik legtöbb adót fizetnek. Alig van falu az országban, melynek községén békás tó ne lenne, de olyan falu, melynek közepén kátyu ne lenne, még pedig földes, olyan nincs. A békás tó ellen még csak

A m. kir. dalmüszínház belső berendezése.

Saját tudósításként —

A benyomás, melyet a palota a belépőre tesz, rendkívül megkapó. A ház valóságos tündérpalota, mely díszítésének fényével, arányainak nagyságával és pompájának pazarosságával imponál. Még azok is, a kik fényvilágítás mellett már többször megfordultak benne, a kik ismerik minden zegér-zugát, szinte lebüvölve áltak meg, s elragadtatva gyönyörködtek imponáns pompájában. A gazdag világítás meghatározó szerepét és tündéres mezbe öltözteti izléses díszítéssel.

Nagy előnye a palotának, hogy építői tudták a fokozatos hatást titkát. A néző, ki az előcsarnokba lép, már itt is sok bámulni valót talál. A fényes vörös márványfalak hatalmas szürke márványoszlopokkal, melyeknek csillogó lapjain a gázlámpák pazarló világa ragyog végig, igen megkapóak. A tetőzet gazdag aranyozása, a karrarai márványból faragott széles kétfős lépcsősor, — melyen széles vörösbárony szőnyeg fut végig, nagyon emeli a csarnok hatását. Az első emelet előcsarnokában a gazdagon aranyozott csillár fényét ezerszeresen verik vissza a hatalmas tükrök. A cukrász helyiség sűrű ablakairól néző vörösbárony függönyök csüggenek alá, az ablaküveket pedig Feszty Árpád gyönyörű festményei ékesítik. Az idilli oltárszobák képei nagy-

nem is szólunk Szerény falusi igényeink annyira terjedni már nem is mernek, de megkacsa liba és a sertés „az se kutya”, s megkívánja a maga kényelmét valamennyi, de hogy a fél öles kátyunak ki veszi hasznát, azt csak a kovács és kerékgyártó, meg néha a lódoktor és kórosvos tudná megmondani. Ezeknek a kátyunak betöltése pedig annyira kerülne, hogy t. i. a bíró kipurancsolná őt napszámot és betöltene. Az ám, de honnan vegye az őt napszámot? — Mert azt mondja ám a bíró a választó falusi szénátusnak az ő tagja hogy: „Vagy az egész falu menjen, vagy senki.” Miután pedig tudva levő, hogy a bíró ur az egész falut annyira megsérteni nem meri, a kátyu pedig magától be nem húzódik, hát a falusi ember annak a szerencsés helyzetnek örvend, hogy mindig van kátyuja elenyedő, melybe a székere beledőlhet, minthogy az majd minden faluban megtörténik úgy ősszel és tavasszal, a mi nekünk a színház idejét kárpótolja.

Mi pedig a bölcs képviselő testületeket illeti, ott lehet beszélni mindenről, csak utreperációról ne beszéljen a földi ember, mert akkor aztán letorkolják. Es pedig van nekik ehhez, egy igen talpraesett szójárásuk, ami annyiból áll: „A kinek nem tetszik, csináltassa meg, eljárnak mi rajta így is.” — Es csakugyan készbe beledől, mint igát vagy munkás kezét adni hozzá.

Hanem azért még csak a mondók lennének, hogy tulajdonképpen a falu sem azért vagyon, hogy a közlekedést megátolja, miután pedig alig van falu, melyen ut ne vezetne keresztül, és pedig oly ut, melyen át két-három falu közlekedik: Vajjon jogában áll-e tehát egyik falunak az, hogy a másik falunak érdemes közönségét pocsoljába mártogassa?

Hogy ezt a kérdést megtejtetni tudnók, annyira jogások még nem vagyunk, s éppen azért mernök ami szavunkat a magas kormány színéig felemelni, fejtené meg nekünk valaki, hogy: van-e még olyan ember a világon, ki a falusi bírónak, s olyan falusi bíró, ki az ő választóinak parancsolni merészkedik?

Fővárosi levél.

Budapest szept. 27.

A holt évad elmúlt legjobban bizonyítja a párbaj-saison megkezdődése. A héten egész esomó párbaj folyt le a fővárosban.

Az egyikre érdekes dolog adott okot. A héten volt ugyanis a zsidók újéve s e napon a főváros minden részében ünnepiesen öltözött zsidókat lehetett látni.

Egy a fővárosi társas körökben erősen szereplőt — „végzett földbírtokos” bemege a Hangli-kioszkba a zsidó újév napján, de visszafordul, mert minden asztal mellett ül egy zsidó.

Elmegy tehát a „Koronába”, de ott is úgy jár s végig megy így egy esomó kávéházban.

Végre a legutólsóban nem állhatja meg, hogy az antiszemizmusának kifejezést ne adjon.

— Ez már még is csak sok — szól hangosan — hogy minden kávéház tele van „illatos izraelitákkal”!

A darva hangra odanéznek s egy zsidó fiatal emker felemelkedik helyéről és moso-

ban emelik a terem durgazdag pompáját, mely izléses berendezésével valóban ritkítja pártját.

Es mit szólunk a királyi feljáróról, a virágokkal, draperiákkal díszített és márványból készült lépcsőháztól? Varázs-káprázatot, fénye vakító. Csillárai, aranyozása, festményei, tükrök, draperiái és csoportozatai szinte lebüvölnek a nézőt. A sima mozaikon vastag szőnyeg fogja fel a lépcsők zaját. A karrarai márványból készült lépcsők oly gyönyörűen vannak faragva, oly vakító fényre csiszolva, hogy az ember szinte gondolkodóba esik: rá lépjen-e? Mert még erre a célra is a legnemesebb anyagot választották, azt a márványfajtát, a melyből a mesterek szokták remek alkotásaikat faragani.

Es ha végig járjuk ezeket a fényes és vakító melléktermeket, szinte aggódva gondolunk a nézőtérre, s alig merjük elképzelni, hogy megéssz a fokozat. Pedig megvan. Mert a mellékhelyiségek fénye csak káprázatot, a nézőtér azonban megalat Csoadálkozva nézők merész boltozatát, aranyainak nagyságát és díszítésének változatos voltát. A színpad melletti királyi inkognitó- és proszélium-pályók mentén a magasba felnyúló széles vörös márványfal templomszerű fenséget kölcsönöz a pompás térnek, melyet a középről csüngő hatalmas csillár pazarul áraszt el fényvel.

A nézőtér kivitele építészeti szempontból valóságos remek. A mester híven követte a renaissance stíl szabványait, s mindamellett

lyogva meghajtja magát a gentry-fajzat előtt.

— Boldog új évet kívánok! — szól a zsidó fiatal ember.

Az antisemita ur egy pillanatra meg-hökölt, de amásik pillanatban már átszolgáltatta a zsidó fiatal embernek a párbajra szolgáló névjegyet.

A párbaj megis volt, de csak a levegőben csináltak egygyel több lukat.

Volt egyéb másik párbaj azonban, mely ma ment végbe s sok beszéd tárgyát képezte a nemzeti casinóban, de a lapokban nem került.

E párbaj az egyik félre halálosan végződött!

Hogy csakugyan megtörtént, annak egyik legjobb bizonyítéka az, hogy a fővárosi rendőrség, mit sem tud róla.

Kiss hiba, hogy az opera és dráma tagjai is nem duelláltak. A nyilatkozatig már legalább már eljutottak.

A dráma tagjai ugyanis a következő igen érdekes nyilatkozatot tették közöz: „A lapokban megjelent ama közleményre, hogy a nemzeti színház tagjai a m. kir. operaház próbáiról feltétlenül kizártnak ezennel kijelentjük, hogy az opera színház próbáiról teljeséggel nem érdeklődünk, sem a próbák unalmaságát végig hallgatni eszünk ágában sem lévén, a fentemlített rendelet reánk vonatkozó része legalább is fölösleges volt!”

Az operaház ellen általában több hang emelkedik, mindenki talál valami gáncsolni valót rajta, vagy benne. Csak azok vannak megelegedve, kik a szombati előadásra jegy kaptak.

Sokan megrótták az opera igazgatóságát azért is, mert Liszt királyhymnuszát nem fogadta előadásra.

E visszautasítás hivatalos okai gyanánt azon részletek szolgáltak a visszautasított zeneműből, melyek régi szabadságharcok illoyalis csatadalaiból valók.

Zenei körök azonban azt emlegetik, hogy ez nem az igazi ok volt s a hymnusz azért nem adják elő, mert nem találták érdemesnek az előadásra; a nagy mester ugyanis már oly beteges az öregségénél fogva, hogy a végelgyengülés meglátszik művészi.

A színművészetnek ünnepei voltak a héten: a nemzeti színház megünnepelte Vízvári Gyula huszonöt éves jubileumát, az írói kör megünnepelte a nemzeti színházról busuzó Feleki Miklóst, de legvígabb ünnepe volt a budai közönségnek: elbucszott tőlük a Csóka Sándor színtársulata.

A népszínház színlapjai közt folyik ismét a pletyka; Pálmái Ika névtelen levelet kapott, melyben Szelényi Annáról az volt írva, hogy ingyen jegyeket osztogat a tapsenczoknak. Pálmának persze első dolgan mindenkinek megmutatni a kivel találkozott; mivel pedig Pálmái tudvaleg igen sok emberrel szokott találkozni, igen sokan megtudták a dolgot.

Mikor Szelényi Anna is megtudta természetesen sirva fakadt s könnyeibe mártva lúdtollát egy nyilatkozatot írt a „Budapesti Hírpl.”-ba, melyben kijelenti, hogy ő nem tart senkit s nem ad senkinek sem jegyet s tőle ne idegenítsék el a közönség rokonszenveit es tapsait.

E nyilatkozatról legalább megtudja a világ, hogy Szelényi Annának tapsol a közönség és rokonszenvezik vele.

A színházi élet mellett újra föléledt már a fölvonások divatja. A Kisfaludy-társaság volt az első, mely e héten ülést tartott. A két száll gyertya között egy pohár víz már megjelent a láthatáron, mint a felvonások szimboluma.

Az idén különben érdekesnek ígérkeznek a felvonások, több különlegesség is kínálkozik közöttük. Így az életrevaló

érvényre tudta juttatni a modern színházeépítési szabályok elveit. A pályók elhelyezése amfiteatrumszerűen történt, s minden egyes helyhez könnyen lehet a mellékhelyiségekből hozzájutni.

De nem csak a nagy csillár világítja be a nézőtér, hanem a pályók alatt elhelyezett karos lámpák is. A színház halvány-sárga alapszínében czifra faragványok vonulnak végig, melyeket aranyozott lécek töltenek ki. A pályók vörös báronnyal vannak draperiázva, a függönyök szegélyéről pedig aranyrojtok csüggenek alá, mindenütt fény, mindenütt pompa. A ház könnyen áttekinthető s minden oldalról könnyen megközelíthető.

A királyi pályó a színpaddal szemben méltán vonja magára a néző figyelmét. Valóságos terem gazdag oszlopzatokkal, melyekről angyalok mosolyognak le, s felmelt jobbjaiukkal mutatnak az uralkodó helyére. A vörösen draperiázott és aranyal átött szövetekre a boltozott csarnok közepéből alácsüngő sok karu csillár hinti sugarait s pazar világgal elárasztja a pályó tetőzetének festményeit is.

De legnagyobb ékessége a díszes nézőtérnek nem aranyozásában, nem vörös bárony függönyeiben, nem aranyozott díszítésében rejlik, hanem abban a művészi alkotásban, melyet Lotz Károly jeles művésznök a tetőzetre festett. Ez a koralakuróriási festmény az Olimpust, az ókor isteneinek otthonát tünteti fel, változatos színpompájában. A merész koncepczió erőteljes

„Herkules” című sport lap szerkesztő sége mint értesülők a félen több helyen s talán a vidéken is felvonásokat szándékozik rendezni a testgyakorlatok és sport különböző neméről, — a mi Magyarországon még egészen új gondolat s kétségkívül nagyban fogja terjeszteni a nemes sportot.

A legeslegérdekesebb újdonság mégis az, hogy a magyar királyi államvasutakon ma nem történt semmiféle szerencsétlenség sem. — Csak hogy az a hír nagyon kevésse hiteles.

Indiskrét.

A m. k. operaház megnyitása.

A magyar zeneművészet ujjonnan épült templomát, a magyar királyi magánkölcéségén épült opera házat, melyet ajándékl adott a nemzetnek, szombaton nyitották meg ünnepélyesen.

Valóságos nemzeti ünnep volt ez. Ott volt a király is udvarával, ott a törvényhozás mindkét háza, a kormány, a főváros, megye, irodalmi és művészeti nagyaink nagy számban, a közös hadsereg és honvédség főbb tisztjei s az ünnepelő közönségből annyi amenyit csak befogadhatott a díszes, monumentál épület.

A király kevéssel 7 óra előtt jelent meg. Honvédszázrezredesi egyenruhában volt. Miután az udvari furir megtette szokásos jelentését a király fogadta a kormány, főváros és színházi intendatúra tisztjeit s azután pályóba ment s jobbján Albrecht főherceggel és József főherceggel nevel, Klotild főhercegnővel, balján pedig a főherceg szép, viruló leányával helyet foglalt.

A zenekar az udvert megjelenésekor háromszor tussal fogadta, a közönség pedig felállással adta jelét tiszteletének.

A király udvara és kísérete a szomszédos pályókban foglaltak helyet. A nagy számú hölgy közönség, kik estély ruhában míg az urak egyenruhában vagy szalon öltözetekben jelentek meg.

Az előadás azonnal kezdetét vette, a mint a király helyet foglalt. Először Bánk bánt Hajós Zsigmond énekelte nagy sikerrel. Petur bánt Odrý énekelte, érzés szép baritonhanggal, melyet különösen a bordalban emelt érvényre. Pauli Ottó szerepében szép magas hangjaival tűnt ki. Egyik áriájában, midőn élteti a magyar királyt, a közönség tüntetőleg felállt — s megéljenezte a királyt a ki pályóból kihajolva, főhajással mondott köszönetet. A darabban volt két tánc is, a nagy kettős, melyben Coppini Zsófia k. a. merész piruettjeivel és ideális táncával elragadta a közönséget és a magyar csárdás tánc melyet a táncok egészen új s festői szép jelmezekben adott elő.

Bánk bánt a „Hunyadi László” nagy nyitánya követte, melyet szintén az ősz szerző Erkel Ferencz dirigált. A hatalmas induló előadása szintén emelte az ünnepély fényét és lelkesültéget.

Végül Wagner Richard „Lohengrin” című operájának első felvonása került színi

A király jóval az előadás előtt elhagyta a színházat, csak kísérete maradt ott mindvégig.

Hajdumegye őszi rendes közgyűlése.

Debreczen, 1884 szept. 29.

Első nap.

A törvényhatósági bizottsági tagok élénk érdeklődése mellett folyt ma le Hajdumegye őszi rendes közgyűlése első napja. Gr. De-

művészi alkotásra vall, s a kép, melyet a festmény életár, megkapóan szép. A pompás alkotás, melynek derült, mosolygó egén az ő Hella sz isteneinek változatos csoportja ragyog alá, már többször, apróra le volt írva ladunkban: de azért nem tagadhattuk meg tőle itt is ezt e néhány sors, mert a mű szépségei csak is a teljes világításnál tűnnek elő, s ebben eddig nem volt részünk. E festmény páratlan a maga nemében, s nincs Európában színház, mely ily remek díszítésel díszkedhetnék.

Szóval, az új operaház méltó büszkesége a nemzetnek, igazi tűzhelye a magyar művészetnek és ékessége a magyar fővárosnak. Örömmel lépünk be imponáns csarnokába s büszkén gyönyörködünk hatalmas arányaiban, mely a legelső magyar ember, u felséges király bőkezűségéről és áldozatkészségéről tesz tanuságot. Építésében hibákat lehet találni, de kérdjük, hol van hibátlan alkotás. De ebben a pillanatban nem ss vadászunk a hibákat és az apró hiányokat; örülünk, hogy van s gyönyörködünk benne, hogy a miénk. Mert az apró hibák eltűnnek az előnyök mellett s első látásra a fény és pompa hatása alatt, nem is ötlenek szembe. Mert ez a fény és ez a pompa oly nagy, hogy leírni alig lehet, s jóformán csak annak a konstataálásár: szorítkozhatunk, hogy a pompa pazarosságában is van mérséklés és a díszítés gazdagságában izlés

minő sport lap szerkesztő
a télen több helyen s
felolvasásokat szándeke-
gyakorlatok és sport kü-
a mi Magyarországon
dolát s kétségkívül nagy
a nemes sportot
ekesebb újdonság mégis
királyi államviszaton
mmiféle szerencsétlenség
az a bír nagyon kevéssé

Indiskrét.

raház megnyi-
ása.

művészet újonnan épült
királyi magánkönyvtárán
ajándékul adott a
nyitották meg ünne-
eti ünnep volt ez ott
rával, ott a törvényho-
kormány, a főváros,
ívészeti nagyaink nagy
sereg és honvédség több
zónésból annyi ameny-
tt a díszes, monumen-

essel 7 óra előtt je-
árezedési egyenruha-
dvári furir megtette
király fogadta a kor-
zái intendatúra tisztel-
rába ment s jobbján
ggel és József fő-
lotild főherceggel
berczeg szép, viruló t-

dvart megjelenésekor
áta, a közönség pedig
születének.
és kísérete a szomszé-
tak helyet. A nagy
kik estély ruhában
ban vagy szalon ül-
el kezdetét vette, a
glant. Először Bánk
énekelte nagy siker-
énekelte, érezes szép
különösen a bordalban
különösen a bordalban
li Ottó szerepében
tint ki. Egyik áriájá-
nyar királyt, a közön-
állt — s megjel-
áhollyából kihajolva,
zónet. A darabban
gy kettős, melyben
merész piruettjeivel
agadta a közönséget
mez melyet a táncz-
mez melyet a táncz-
szép jelmezekben adott

yadi László" nagy
t szintén az osz-
rigált A hatalmas
emelte az ünnepély
ehard „Lohengrin“
fel vonása került
lódás előtt elhagyta
maradt ott mind-

Bszí rendes lése.

n, 1884 szept. 29.
nap.

zottsági tagok élénke
ma le Hajduménye
k első napja. Gr. De-

s a kép, melyet a
an szép. A pompás
mosolygó egén az
áltozatos csoportja
ör, apróra le volt
nem tagadhatuk
any sors, mert a mű-
s világitással tűn-
nem volt részünk. E
nében, s nincs
ily remek disztés-
ház méltó büszke-
tűzhelye a magyar
be a magyar fővá-
be magyarság csar-
örködünk hatalmas
első magyar ember,
égéről és áldozat-
t. Epítésében hibá-
tük, hol van hibá-
a pillanatban nem
és az apró hiányo-
s gyönyörködünk
t az apró hibák
t s első látásra a
t, nem is ötlenek
és ez a pompa oly
t lehet, s jeformán
s szorítkozhatunk,
an is van mérsék-
gában izlés

genfeld József főispán Ő méltósága üdvö-
zölvén a közgyűlést, kiemeli a tárgysorozat
nagy számú pontjai közül: mint legfontosabb-
kat a megyei közhatalmát megállapítását, a
megyei szabályrendeleteknek, azok összeűjt-
ötése végetti módosítását, s a katona be-
szállásolási és betegápolási adó felől intéz-
kedést. Végül indítványozta, hogy a So-
mossy Mihály halálózása folytán megüresedett
főszámvévi hivatal betöltése az alispáni je-
lentés után ejtessék meg. Ez indítvány el-
fogadása után Oláh Károly felolvasta a
terjedelmes, ez év 8 hónapjáról szóló alis-
páni jelentést, mely hű és sok tekintetben
örvendetes képet nyújtja a megyei viszonyok-
nak. A jelentést éljenzéssel tudomásul vette
a közgyűlés, s ezzel kapcsolatban Somossy
Mihály emlékért jegyzőkönyvileg határozta
megörökíteni. Görög Péternek pedig ki Do-
rogon a népnevelés érdekében szép alapít-
ványt tett, szinte jegyzőkönyvi köszönetet
szavazott.

A további tárgyak közül térszűke mi-
att csak a fontosabbakat és az érdekelte-
ket említjük fel.

A főszámvévi állás betöltésénél szá-
vazatszedő bizottság tagjaiul főispán Ő Mélt-
ósága kinevezte Csapó István elnök-
lete alatt Sinay Károlyt és Ray
Lajos, jegyzőül Sepsy Dezőt. A
kandidáló bizottság tagjai lettek a vármegye
részéről: Gál Mihály, Czeglédy
Lajos, Papp Sámuel, a főispán részéről
Bánki Béla, Csuhány László, és
Soltész Farkas.

A pályázók közül kijelöltettek: B u-
d a h á z i Ö d ü segéd szolgabíró, S z e n-
t h e Bálint bősoroményi vör rendőr kapitány
és V á s á r h e l y i I s t v á n szováti jegy-
ző. 20 biz. tag névszerinti szavazást kért.
Ennek eredménye lett, hogy:
B u d a h á z y Ö d ü n a beadott 92 szá-
vazat közül kapott 76-ot, S z e n t e Bálint
és V á s á r h e l y i I s t v á n 8-8-at, s így
Főispán Ő Méltósága B u d a h á z y Ö d ü n t
jelentette ki megválasztottnak, azon kikötés-
sel, hogy nevezett az államszámvitelből
2 év alatt a törvény értelmében tartozik
vizsgát tenni.

Az 1885. évre készített megyei
költéségi előirányzat, mely 47330
frt. kiadást és ugyanannyi bevételt (melyhez
az állami pénztár 46590 frt. javadalommal
járul) tüntet elő, elfogadtattott.

Nagy és hosszas vitát idézett elő a
megyei kóutak fokozatos kiépítése módzat-
nak megállapításával megbízott kiadottság
jelentése. Az általános tárgyalásnál U. S a b-
ó Mihály a jelen gyűlésről a javaslatot le-
vételti — és sokszor vitá minden egyes
k ö z s é g n e k megközlődni kéri,
hasznos szemellen nyilatkoztak Gál Mihály
és U z o n y i Péter, ellenben S o l t é s z
Farkas, R á z s ó Gyula, L á d a Sándor,
C z i n c z Ignác, S z i n a y Gyula, K o-
v á c s András, F o r e n c z y Elek, L u-
k á c s Dezső és C z e g l é d y Lajos, C s a-
p b I s t v á n pártoták a javaslatot. Ez-
után a javaslat pontoként vétetvén fel, ez
fogadtattott hogy az éven (már 1885)
a vasúti állomások köztessenek össze az il-
lető városokkal, a 2. és 3-ik éven Nádud-
vartól, Kaba, Tetétlen, Földes községeken
keresztül a sápi határig, a 4-ik éven pedig
Újvárostól a debreczeni határig, ha pedig
Debreczen nem volna hajlandó saját határán
kóutak építtetni, Bősoroményig építtetik ki a
kóut. Az ezek létesítésére szükséges új költ-
ségek fedezhetése végett hosszas vita után a
bizottság javaslata értelmében a gyalognap-
szám közmunkaváltsága 70 krra, az igásé pe-
dig 2 frt. 80 krra emeltetett fel. A negyven-
négy kilométernyi hálózat építése 294.000
frtba, évi fenntartása pedig 32000 frtba fog
kerülni. Ezzel szembe jelenleg csak mintegy
100.000 frt. áll a megye rendelkezésére,
s így mintegy 200.000 frtnyi költségre van
szükség, melynek a magyar jelzőlog banktól
az általa ajánlott 50 évre 92 1/2% árfolyam
és 5.85% annuitás mellett felvételével az al-
ispán, tiszti ügyész, Csapó István és Forrai
Henrik megbíztak.

E költsön törlesztése, az utak fenntar-
tása, valamint az utbiztosból, 3 utmestere-
ből és a 30 utkaparókból álló utfelügyelő és szol-
gaszemélyzet fizetése a főlebb emelt köz-
munka váltásból történik.

Az alispán továbbá megbízott, hogy
a köadására zárt ajánlati verseny hirdetésé-
vel és a vállalkozóval szerződés kötésével.
Az államasutaktól nyerhető szállítási ked-
vezmény a megyét illeti. Némi módosítással
elfogadtattott az utfelügyelők és uti szolga-
személyzetre vonatkozó szabálytervezet is.

E hosszúra nyúlt tárgyalás után főis-
pán Ő méltósága kinevezte tiszteletbeli jegy-
zőnek Oláh Miklóst, tiszteletbeli állatorvos-
nak pedig Cseh Jánost.

Holnap a gyűlés folytatattik

Napi hírek.

— Vidéki előfizetőink tisztelettel
felkérjük, hogy az előfizetési pénzeket mie-
lőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a
késlekedéssé a lap szétküldésében fenakadás
álljon be.

— Szintársulatunk tagjai a ma déli
vonattal érkeztek meg városunkba. Az indó-
ház érdekes és mozgalmas képet nyújtott,
mert a kedves hazaérkezett nagyszámú
a városi közönség várta. A viszontlátás
igen szíves üdvözlések mellett történt. Az

első előadás szerdán lesz, a mikor „A v a s-
még 10 frtot kell felülfizetni. A kik most akar-
nak folyamodni, siessenek, mert néhány nap
multán már három árért kapják meg az igazol-
ványt.

— Elvesztett mult szombat d. u. egy
fiatal Rattler eb, különös ismertető jele az
orra hegyén levő keskeny világos csik, a
szíves megtaláló vagy utba igazító a gazda-
sági tanintézet új épületében lakó tulajdo-
nossától méltó jutalmát fogja kapni.

— A kézi munka fontossága. Egy hi-
res francia orvos azt állítja, hogy ha 4 szá-
kadatlan generáció nem foglalkozik semmi
féle kézi munkával, sem egyéb testgyakor-
latot nem csinál, az ötödik generációbeli
gyermeknek rendszeren fiatal korukban elhálnak
mellbetegségei következtében, mert a karokkal
való munka a légző organumok helyes kifej-
lődésére szükséges. Ezt különösen ajánljuk
csupán szellemi munkával foglalkozó olvasó-
ink figyelmébe. Gladstone 84 esztendő s
még erőteljes ember. Fiatal erővel áll Nagy
Británia ügyének élén. Ő róla tudjuk hogy
fát is szokott vágni — nem csupán paszi-
óbból.

— Postaügy. Értesitem a nagyérdemű
közönséget, miszerint a b. újvárosi postahivatalnál, mely eddig a debreczeni kir. posta-
hivatallal egyenes összeköttetésbe állott —
a hajdu-nánási vasut megnyitja, illetőleg a
közforgalomnak átadása alkalmával, minden-
féle postaküldemények továbbítását a h. bős-
szórmenyi postahivatal közvetítése folytán
nyerendi. Kir. postahivatali főnökök.

— Korai telet jösznek azon körü-
lmenyéből, hogy a velenzei tó és Duna
közti síkságon erdei szalonkák mutatkoznak,
ily korán erdei szalonkák megjelenése még
sohasem észleltetett.

— A czimzett meghalt. Nagy ijedel-
met szült a levélhordónak ez a megjegyzése
pár nappal előbb egy szilágy megyei földbir-
tokos fiatal nejenél. H. Gy. földbirtoke
ugyanis Nagyváradra utazván, meghagyta
nejeinek, hogy leveleit Halászfutca 235 sz.
alá küldje. A nő irt, s a levél avval a meg-
jegyzéssel küldetett vissza, hogy a czimzett
meghalt. Képzeltetni az ijedelmet, mely e
váratlan hírre a szegény asszonyt elfogta
Rögtön kocsihárta út s Nagyváradra jött teme-
tésre. Szörnyű fájdalom azonban végtelen
örömmé vált, mikor a vélt halottas hához
megérkezve, elsőnek is férje üdvözölt. A
fataális hírt nem tudják mint kovácsolta a
postás, de annyi bizonyos, hogy tréfának
nagyon illetlen volt.

— „Téged még elvisz az ördög.“
Két szomszédos földbirtokek czivódásba ele-
gyedvén, az egyik azon nyilatkozatra ra-
gadtatta magát, hogy „no várj csak téged
még elvisz az ördög.“ Az ellenfél becsület-
sértés czímen vádat emelt. A bíróság vádlat-
tat vétkesnek találta és két heti fogságra
ítélte azon indoklással, hogy a panasztól
kifejzésében vádoló avval van gyanúsítva,
hogy oly igazságtalannal és istentelenül cse-
lekszik, miszerint ezért őt az ördög elfogja
vinni. Vádlott ügyvédje az ítélet ellen felleb-
kezéssel élt és azt vitatta, hogy a panasz-
llet kifejezése legfeljebb bárgyú óhajlás, 4
mely csak annyiban átközhetnek a büntető
törvénybe, a mennyiben a nyugtalanító hírek
terjesztését a törvény büntetni rendelné.
Mert mindenesetre a község nyugalmának
felháborítását képezi az, ha az ördög felhi-
vatik hogy egyik vagy másik lakossát vinné
el. Végre is, ha minden ily értelmű nyilatko-
zat bíróság elé kerülne, akkor az igazság
szolgáltatást vinné el az ördög, és mielőbb
annyi perlekedő fél volna, hogy a bíróság
is titkon azt kívánná a feleknek „vigyen fel
benneteket az ördög.“ A 2-od bíróság élénk
derültség közt folyt tanácskozás után vádlat-
tat teljesen felmenté.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)
Budapest szept. 29. P o m p é r y János
kitűnő író tegnap meghalt.

Budapest szept. 29. Az országgyűlés
a budai várban a király által képviselők, fő-

— A főiskola köréből. Tegnap alakult
meg Géresi Kálmán felügyelő tanár elnökle-
te alatt a magy. írók önképzőtársulat, mely el-
nökül ifj. Kovács Jánost, főjegyzőül: Dobi
Mór 3 tth pénztárnokul: Biber József esk.
felügyelőt, a „Heti közlöny“ szerkesztőül:
Erdelyi Imrét, titkáruul Kövénydy Dénest vá-
lasztotta.

— Vak bizalom. Egy ur tegnap Bu-
dapestben tor-retor jegyet kért Debr-
c z e n i g é s v i s z a. A pénztáros hosszan
nevezett a könnyelmű fiatal emberre, aztán
könyves szemekkel adta át neki a jegyet. Az
eset az igazgatóság körében kellemes szem-
zárzást keített és — hallga! — aznap nem
történt vasúti szerencsétlenség!

— A hosszú nap. Az izraeliták
hosszu napja (Jom-kipur) ma hétfőn volt.
Teljes 24 óráig bójtöltek az izraeliták, hogy
a Jehovát elkövetett bűneikért kiengeszteljék
A jom kipur a lennyagabb ünnep, melyet
minden zsidó megtartani szokott.

— Újonczok bevonulása. Helyből és
a megye járásából a 39-ik gy. ezredhez be-
sorozott újonczok október hó 1-6 napjain
fognak bevonulni az ezredhez.

— Az új ipartörvény október első nap-
jával lép életbe s ez időtől kezdve az ipar-
igazolványok kiadásáért járó díjak tetemesen
nagyobbak lesznek. Így az eddigi 3 for. bélyeg-
jegy felragasztása mellett a közönséges ipa-
rokert meg 5 frtot, az engedélyhez kötött-ker-

rendek, főméltóságok jelenlétében trónbeszéd-
del megnyitattott. A trónbeszéd kiemeli, hogy
a főrendiház újra szervezése
tovább nem halasztható. Egyébb megoldandó
kérdések a következők: Az állami tisztvi-
selők nyugdíjazása, a büntetőjogi törvény-
hozás kiegyesítése a bünvádi eljárás szabá-
lyozása által, a polgári törvénykönyvnek
legalább főrészeiben való megalkotása, az
országos közmunkaügy rendezése, a felsőduna
szabályozása az ország határaitól Dunarad-
ványig, a Vaskapunál a hajózási akadályok
elhárítása, a vízi jog, mezei rendőrségi tör-
vény, és a bányajog újraalkotása, és a köz-
igazgatási bíróságok felállítására. Legnagyobb
gond fordítandó arra, hogy az államháztar-
tásban a haladás az egyensúly teljes helyre-
állítására folytonos legyen, a mire a kor-
mány határozottan törekedend, de tartózkodni
fog hogy tulságos terhet rőjjon a nemzetre.
Az országgyűlések tartamának
meghosszabbítása czélszerűnek mutat-
kozik. A monarchia másik államával az 1878-
ban megújított vámkereskedelmi szövetség
kérdésével szükséges lesz foglalkozni, mely
szövetség megújítása a monarchia mindkét
államának érdekében van. Viszonyunk Német-
országhoz a lehető legbensőbb, és a többi
államokkal is legjobb baráti viszonyban ál-
lunk, ami bizton engedi remélni, hogy kül-
bonyadalmak nem zavarandják a békés mun-
kálkodást; végül a trónbeszéd a feletti remé-
nyét nyilvánítja, hogy az országgyűlés
mindent megteint a fajok, felekezetek
és osztályok közötti surlódások elenyész-
tetésére.

Budapest szept. 29. Az ünnepélyes
megnyitás után a képviselőház ülést tartott,
melyen a trónbeszéd felolvasztván, annak
kinyomtatása és a főrendiházhoz való átkül-
dése elhatározottott. A főrendiház az üzenet
átvételre végett szintén ülést tartott.

Marosvásárhely szept. 29. A trón-
örökös pár a görögényi vadászatokra reggel
megérkezett, s hivatalos személyiségek, nagy
gadatott Petőfi emléktábla lelelezése tegnap
ünnepélyesen végbement.

Napoly szept. 19. Tegnap 123 kolera-
betegedes és 64 haláleset fordult elő.

Felolvas szerkesztő és kiadó lapnaptudonos
Vertesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Egy 6 gymnásialis osztályt vég-
zett ifju helybeli nagyobb kereskedői üzlet-
ben mint tanuló elhelyezést keres. Bő-
vebbet a szerkesztőségéknél.

4786.
1884.

Árverési hirdetés.

A vározház alatti 4. és 5. számú je-
lenleg „Rómer W. P.“ kereskedő czég
által használt piac-utcai bolt helyiség
a jövő 1885-ik év július 1-8 napjától
számítandó 6 évre nyilvános árverésen f.
és október 8-án délelőt 10 órakor a vá-
rosbírák nagy teremben berbe adatik, ki-
kiáltási ár 1300 frt melynek 10% árverés
alkalmával bánatpénzül letendő, további
feltételek a városi számvévi hivatalban
megtekinthetők.

Debreczen 1884. szeptember 26.
A városi tanács.

BENEDEK ÁRPÁD

fűszer-, festék-, anyagáru-, csemege-, bor- és ásványvíz-kereskedése
A MÉHKA SZOZ.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a nagy-
templom mellett a T-legendy László ur házában levő fűszer üzletet Vágó Károly urtól
megvettem s azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően és újonnan ugy beren-
deztem, hogy üzletemben mindennem

fűszer-, festék-, anyagáru-, csemege-, bor, és különféle friss töltésű ásványvizek

a legkittűnőbb minőségben pontos kiszolgálással jutányos árban kaphatók.
Midőn magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlom, azon remény-
ményben teszem, hogy buzgó törekvéssel sikeríteni fog a közönség megelégedését
és bizalmát mielőbb kiérdemelni.
Tisztelettel!

BENEDEK ÁRPÁD.

Új cipő-üzlet.

AZ ARANY CSIZMÁHOZ.

Debreczenben Czegléd-utcán a városháza alatt

a régi takarékpénztár társaságában.

Vau szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni hogy az őszi időnyre

női, férfi és gyermek cipő raktáramat

a mai kornak megfelelőleg a legdusabban szereltem fel, hol is minden a legjobb minőségű cipő árak mellett szerethető be, főképp ezután is mint eddig oda irányuland, hogy a nagyérdemű közönség becses partfogását és bizalmát megnyerhessem.

A nagyérdemű közönségnek becses partfogásáért ezuttal hálás köszönetemet nyilvánítván, magamat továbbra is becses kegyeibe ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

FALKOTTÓ.

Megrendelések mérték után és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

Arverési hirdetmény.

Alólirott kir. közjegyző által Udvarhelyi Károly, mint Rónai Ignácz és Rónai Zsigmond b. gyarmati lakosok megbízott ügyvédének megkeresésére, ezenel közhírré tétetik, miszerint Rónai Ignácz és Zsigmond által Haldek és Goldstein miskolci kereskedő cég részére eladott cser árúkból a vevő-cég által a h. vámospécsi vaspálya udvaron 2—2 csomóban lerakva visszahagyott körülbelül

8—10 vagon, tehát 800—1000 m. m. zsa mennyiségű cser készlet, közép színű, a szerinti 3000 frt kikiáltási ár mellett, évi október hó 3-án d. e. 10 órakor a helyszínén nyilvános árverésen közpénz fizetés mellett aólirott közbenjöttével el fog adatni.

Mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Nánássy László
királyi közjegyző.

Az első valódi apalkatöröltő Hoff János-féle malátakivonati csukorkák két papírban vannak

Hoff János malátakivonati egészségi-sör 1 üveg 60 kr.	Hoff János összpontosított maláta-kivonatot 1 üveg frt 1.12, kis üveg 70 kr.
---	--

Bécsi orvosi kitüntetések: Dr. Ramberger lov., Schrötter, Schützler, Rokatsky lov., Basch Fingel stb. tanárok, Berlinben: Dr. Frerichs, Langenbeck lov., Liebreich Osk. stb. tanárok, legjobb eredmény nyel rendelik előforduló betegségeknél.

Hoff János mell-maláta csukorkák 60, 30, 15 és 10 krajával csakis két papírban valódi.	Hoff János maláta-egészségi csokoládéja 1/2 ko. I. frt 2.40, II. frt 1.60. 1/4 ko. I. frt 1.30, II. frt 90 kr.
--	---

T E R N O!

A világ csodája! Nem matematikai szédülés hanem valóságos tény. Egy matematikus sem volt képes ezt — mióta csak a lottó fennáll — felmutatni.

MESTERMŰ!

Egy nagy ternót és három ámbót

nyertem **CSEKEFALVY ILONA** asszonyú tanácsára (lakik Kassán, főutca 86. sz. I. emelet)

és pedig az első betételre

a folyó évi szeptember 6-án tartott bécsi húzáson

15 31 51

számokkal.

Hogy ez valóban alapszik, az által bizonyítom, hogy a fentebbi három számot Metter ur lottógyűjtődjébe Pozsonyba tettem be, és a nyert összeget is ott vittem fel.

Szívemből ajánlom tehát nevezett asszonyúgnak minden szükségben szenvedőnek, mert ezen eset nem oly közrebecsált szédülés, mint a miyeneket a hírlapokban a matematikusoktól olvasunk, kik csak a pénzt csalják ki és az illetőket még nagyobb nyomorba ejtik.

Kér tehát a kínákozó jó alkalmat elmulasztani, és ezen nemes kedű asszonyúgnak nem fordítani.

A levélbe 3 drb 5 kros bélyeg csatolandó.

WARTBERG, Pozsony mellett, 1884. szeptember 7.

Koefler Pál
pékmester.

GYÓGYIT

mell és gyomorhajokat, katarus szinlést, sorvadást, emésztési és ideg gyengeségeket, elerőtlenedést.

Hoff János urnak

a maláta kivonatok feltalálójának és gyártójának, es. k. udvari szállítója Európa legtöbb fejedelemek, bñs Bécsben, I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Nagyszerű gyógyhatása Hoff János féle malátakivonati-egészségi söréért legáltalább köszönetem nyilvánítását el nem mulasztatom. 5 évig gyomor és tüdőbetegségben szenvedék és csakis az ön Hoff János-féle maláta készítményeinek köszönhetem egészségem tökéletes helyreállítását.

Felhatározom ezen nyilatkozatot nyilvánosságra hozni és maradtam teljes tisztelettel

Stáhl Ferencz földbirtokos.
Szegvár, Csongrád m. 1881 okt. 6.

T. ez. Felmutathatlan Hoff János malátakivonati használatát óta jölvén enyhülést érezek, köhögésem megszűnt.

Anton Fejök, Nagyrad
számvevőmester a cs. kir. 16. huszárezred 1. századában.

T. ez. kitűnő Hoff János féle maláta készítményei anyósomnál a legjobb hatásnak — kérek (Reménytelenül.)

Egyszer-mind kérek 12 üveg Hoff János féle malátakivonati egészségi sört, egy lábbadázó részére, mert nem képzelhetni jobb erősítő szert.

Tisztelettel Szilágyi Zsiga, mérnök a Berettyó-szabályozásnál.
B. Szt. Márton, B.-U. felunál (Biharm.) 1884. május 21.

T. ez. kérek 28 üveg felette jó Hoff János féle maláta-kivonati-egészségi sörből utalványozott 14 frt 60 kr-ért az alföldi vonaton, Sarkadon at.

Schwarz Jakab id. Okany.

Önnel kitűnő készítményeit avult és elhanyagolt mell-katarus és emésztési gyengeségeknél legjobb sikerrel használtam, és kérek 15 üveg Hoff János maláta-kivonati-egészségi sört paktkolva 9.02. Két üvegese Hoff János féle összpontosított maláta-kivonatot 1. 12. és két zacskó Hoff János féle mell-maláta csukorkát és 60 kr. posta utánvétellel.

Tisztelettel dr. Wilhelm H.
közégségi orvos, Cs. Palota, Mankófal.

Főiskrás Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Riekl József, Zelmos Geréhy Fülöp és Varga Lajos uraknál. Nyíregyháza: Korányi Imre gyógy. Eger: Köhler L. Buzáth L. Irgalmasok gyógyosztára Miskolcz: dr. Szabó Gyula gyógyoszer. Mór Karoly. Nagyvárád: Heringh S. Mohár L. gyógyoszer. Kiss S. Jankó Antal. Szathmár: Jakó Mihály, továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyosztáránban.

60 magas titkosítás. Alapították 1847. Bécsben és Budapeston 1861 óta.

A t. ez. magyar olvasó közönséghez!

Tisztelettel értesítjük a t. ez. magyar olvasó közönséget, hogy „Gondűző” című új szépirodalmi heti lap jelent meg kiadásunkban, melyre vonatkozó megismertetjük következő programunkat:

Tavol tartva magunkat minden partokodástól, azt a földadatot tűztük magunk elé, hogy lapunkat a legzigorubb erkölcsi elvek szerkesztjük, úgy hogy azt minden anya bátrán adhatja serdülő leánya kezébe; a magyar irodalmat teljességük szerint fogjuk apolni és vidámító humoreszkeket, a közmívelést előmozdító természettud., földrajzi, ország- és népiemeri vázlatokat, a kertészetet és háziariást érdeklő tanulságos közleményeket, azonkívül tekintettel leszünk a jelebb kiadott regényekre is.

Támogatva legkiválóbb íróink által, minden törekvésünket oda irányozzuk, hogy lapunkat folyvást tökélyesítsük és emeljük, hogy oly családi lapot nyújthassunk a hazai olvasó közönségnek, miről, tekintve a legnagyobb gonddal választott, dus tartalmat, a pompás kiállítást és a föltébb olcsó árt, hazánkban mostanig még nem jelent meg és — joggal mondhatjuk — mely a hazagot kitűnően lesz hivatalva.

Első számunkat következő munkatársakkal kezdjük: P. Szathmáry Károly, Mikszáth Kálmán, Kazár Emil, Margitay Dezzó stb.

A második számban érdeklő, nagyobb szabású történeli regényt kezdünk meg P. Szathmáry Károlytól e címmel:

„SZEKELY TAMAD, SZEKELY BÁNJA.”

A negyedik számban Mikszáth Kálmán, fiatal íróink e matadorja szokott kedélyes és megragadó modorával kisebb regényt fog közölni a fővárosi életből.

A hatodik számban nagyobb társadalmi regényt kezdünk meg Dr. Sziklay Jánostól.

Szigoruan és lelkiismeretesen tartva szem előtt programunkat, az a biztos remény kecsgetet minket, hogy a „Gondűző” kedvelt olvasmányá válik minden művelt családi körben és érdemes lesz arra, hogy valóságos gondűző legyen és valódi házi kincset képezzen arra nézve, ki szünórájában érdekes olvasmányt akar foglalkozni.

Előfizetési feltételek:

A „Gondűző” szépirodalmi heti lap, megjelen minden vasárnap 3 ivnyi tartalommal, azonkívül a képes ezimappal ellátott borítékon két oldalnyi hasznos tudni valókkal és talányokkal, a következő előfizetési árak mellett:

Egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 15 kr.

A jutalmat ilove is arra törekedünk, hogy előnyt nyújtsunk a előfizetőinknek.

Telemes áldozatok árán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy kizárólagos előfizetőink számára olajnyomatu, eredeti magyar festpeket sokszorosíthatunk, minék következtében minden fél éves előfizetőnknek egy, az egész éveseknek pedig két képet adhatunk. E kéara csak 2 frt. — E képek a következők:

Szent István király. — Kossuth Lajos. — Deák Ferencz. — Petőfi Sándor. — Vörösmarthy Mihály.

Továbbá a következő életképek:

Vasárnapi mutatság fatuo. — Csizány tanyá az erdőben. — Csikós élet. — A puszták fia.

Mutatsvány számokkal szivesen szedjük díjazatunk és béméntenem, gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldányt adunk.

A t. ez. hazai olvasó közönség részéről a lapunk részvételére számúlvá, reméljük, hogy vállalatukat a tőkély legmagasabb fokig emelhetjük és tisztelettel kérjük hazai irodalmunk becses partfogóit, hogy minket e hazafias vállalatunk előmozdításában teljességük szerint partfogolni kegyeskedjenek.

Tisztelettel
a „Gondűző” szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapestben, első dob-utca 14.

Kiváló tisztelettel

Falk Gyula

állatsereglet tulajdonosa.

KIADÓ

Hatvan utca 1448. számú háznál f. év szeptember 10-től kezdve egy jól berendezett üzlethelyiség: 2 szoba, konyha, pince, padlás fasszinnel.

Falk nagy állatsereglete

megérkezett és ma szeptember 25-én megnyitják.

Első előadás esti 7 órakor.

Különösen említtésre méltó az indiai esoda elefántok bámulatos mutatványaival, továbbá leopárd, zebra, orang-outang, vagy 68 ember, jeges medve, óriási kengoruh, párduez tigris, hyéna, oroszlan és sok más ritka példányok.

I-ő hely 50 kr., II-ik hely 30 kr., III-ik hely 15 kr.

Katonaság és gyermekek az I-ő és II-ik helyen felét, a III-ik helyen 10 krt fizetnek.

Kiváló tisztelettel
Falk Gyula
állatsereglet tulajdonosa.